

מה אהבתי

מאריכין לו ימיו ושנותיו

לזכר נשמתם של מ"ה קדושי מירון תשפ"א

"כל המשלים פרשיותיו עם הציבור, מאריכין לו ימיו ושנותיו"

מתכוננים לפסח
מעכשיו?

מתחילים משמו"ת

מדוע עול הגלות
הולך ומתגבר?

רצון השם

הבקשה המפתיעה של
שר התורה מהמיליארדר

חיים למוציאהם

מה ביקש הקב"ה להראות
במכות מצרים?

בעין הפרשה

ולכאורה, מה יעזור לנו אם נזכור את גלות ויציאת מצרים בגלותנו בה אנו נמצאים? מה לנו לספר על גאולה זו בעודנו משועבדים בכבלי הגלות העכשווית וטרם נגאלנו?

אלא שתורתנו תורת חיים ונצחית היא, ועלינו ללמוד ממנה להאיר נפשנו באור הגאולה, לזכור ולדעת שכמו שבגלות מצרים, הגלות היתה בעיצומה כשלא ידעו שהשם הוא האלוקים - ואז בפתע פתאום בא הגילוי דווקא אחר העצמות קושי השעבוד, כך גם אנו, בזמננו, נזכה לכך שאף שהגלות מתארכת, בפתע פתאום תבוא הגאולה, ולא זו בלבד: אם נתחזק ונתאמץ לדעת כי ה' הוא האלוקים, נוכל להחזיק מעמד באריכות הגלות, והרי זו מעין גאולה פורתא.

איך עושים זאת? אם אך נחדיר בתוכנו שהקב"ה שומע את תפילתנו ודיבורנו אליו, וכל הצרות והייסורים שאנו מתנסים בהם רק נדמים לנו כ'דין' ו'גבורות' - הם בפועל משורש הרחמים, כפי שלימדנו הבעש"ט ותלמידיו.

אינספור תגובות וברכות קיבלנו על היוזמה להנציח את קדושי מירון דווקא בהחדרת לימוד הפרשה שניים מקרא ואחד תרגום. וכולם אמת: כי מן הקושי, מההשיכה, מההיעדר - יש לצמוח, להאיר, למלא. דווקא בתוספת של לימוד, שצדיקים כבר כתבו כי הוא יסוד וסגולה לחיזוק האמונה - ובפרט בפרשיות אלה של גלות וגאולת מצרים - נוסף ונגיע להכרת השם ואלוקותו באמת.

ידבר אלוקים אל משה ויאמר אליו אני ה'. המפרשים כולם תמהים מדוע פותח הכתוב בשם אלוקים ומסיים בשם הוי"ה. אין זאת, מתרצים, כדי ללמדנו, שכל מה שעובר על האדם בבחינת שם 'אלוקים' (שמורה על דין וגבורות) שורשו משם הוי"ה, כלומר, מצד רחמי השם ואהבתו אלינו, כמו שכתוב בפסוק ה' הוא האלוקים.

עיקר גלות מצרים הייתה גלות הדעת. כי בשעת ניסיון, לא זוכרים את העובדה הפשוטה שה' הוא האלוקים ונפלים לעצבות וחשיכה. ואת זה בא הכתוב ללמדנו, שהאור שהתגלה ביציאת מצרים הוא כדי שנשוב, נבין ונאמין, כי ה' הוא האלוקים, דהיינו - אם נטמיע אצלנו בכל תהלוכותינו שה' בעל הרחמים הוא האלוקים - גם כאשר הוא נוהג עמנו במידת הדין, נוכל להתחזק בגלות הקשה, שנראית ללא סוף.

למעשה, תחילת הגאולה מתרחשת בפרשת שמות, כאשר הקב"ה אומר למשה "לך ואשלחך אל פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים", וזה היה בעת מראה הסנה - כלומר שהראה הקב"ה למשה, שאפילו במצרים בעת הגלות - השכינה נמצאת, כמו שמביא רש"י, שההוראה הזו ניתנה דווקא במחזה הסנה, להורות כי "עימו אנוכי בצרה". משה רבינו גילה והשיג את הדרגה הזו, שהשכינה נמצאת בתוך הגלות - אף בתוך מצרים.

פתח דבר

הרה"ח רבי מאיר נחמן אלחדד שלי"ם א

להאיר את הנפש באור הגאולה

הדלקת נרות את כל הפרשה כולל הרש"י וההפסרה.

מאימתי מתחילים לקרות?

מדברי הגמ' בברכות למדנו שחובת הקריאה היא עם הציבור דווקא, ושלא יקדים אותה או שלא יאחר אותה. ומאימתי יכול להתחיל לקרוא באופן שלא מקדים את קריאת הציבור? לשיטת התוספות, אפשר להתחיל מאחר קריאת התורה של מנחה בשבת אפשר להתחיל לקרוא את הפרשה של השבת הבאה, וכך פסק המשנה ברורה בס' רפ"ה סק"א.

הוא לא הצליח לקרוא, היו נעמדים על ידו וקוראים לפניו את התרגום והיה חוזר אחרי מי שקרא מילה במילה". (מפי הגר"ג הוויגסברג)

מתי עמד שר התורה?

מין הגר"ח קניבסקי זצ"ל נהג בכל יום שישי, מיד לאחר תפילת מנחה, להתחיל בלימוד של שניים מקרא ואחד תרגום, ולפני שהתחיל באמירה, היה נוהג (וכן נהג מן הסטייפלער זצ"ל) לומר את הפסוק ואתם הדבקים. כמו כן, היה נוהג לעמוד בפסוקים שבהם הציבור עומדים בקריאת התורה. גם בעת זקנתו, היה מתאמץ בכל כוחו בלימוד שמו"ת והיה מסיים עד

ואלה שמות

הלכות, טעמים ומנהגים בקריאת שניים מקרא ואחד תרגום

קרא לפני תרגום

נכדו של מן הגר"ש אלישיב זצ"ל סיפר: הייתה תקופה שמן הגר"ש סבל בעיניו ובקושי יכול היה לקרוא, גם את השיעורים לא מסר, אך שניים מקרא ואחד תרגום היה קורא ממש במאמצים על אנושיים. את התרגום

מתחילים משמורת

עצות והגייגים על מצוות קריאת
"שניים מקרא ואחד תרגום"

להתחיל להתכונן לפסח

אחרי שבשבת שעברה התחלנו חומש שמות, וקראנו על תחילתו של שיעבוד מצרים. אחרי שהרגשנו את כאבם של בני ישראל בתוך הפסוקים, וראינו 'מקורב' (זכות ששמורה בפרט למי שמקפיד וקורא 'שניים מקרא' וללומדים חומש עם רש"י) את קושי השיעבוד, השבת מתחיל ה'אקשן' האמיתי. שבע מתוך עשרת המכות, באים ונחתים על פרעה ואנשיו. כל מכה - אטרקציה. כל התראה של משה רבנו לפרעה - מספקת עוד רגעי חוויה לבעל הקורא ולקהל המתפללים.

פרשת וארא, ומכות מצרים בכלל, מרגשות אותנו בכל שנה מחדש, נסיו ומפתיו של ה', מעוררות בנו שמחה מיוחדת. וזאת בין היתר משום, שבילדותנו חוץ מהלימוד הקבוע בחומש, חוינו מקורב את המאורעות גם במסגרת סיפור יציאת מצרים בליל הסדר. ולמרות שאנחנו מכירים היטב את הסיפור והפרטים, עדיין בכל שנה מחדש, מרתק להקשיב לאזניות ולמילים, לאהרות שנבחרו בקפידה, ולשלל ההתראות של משה רבנו, שמזוהר את פרעה כי 'הפעם זה סופי', והוא חייב להתעורר ולתפוס את עצמו בידיים'.

להקשיב להצגה המופלאה הזו - ולהתמוגג. הגם שאנחנו כבר יודעים את הסוף הטוב, בכל פעם מחדש, מרגש לחזור ולקבוע. משה רבנו עצמו, גם הוא, כבר יודע והתעדכן מפי הקב"ה,

שפרעה לא ישבר בקלות ולא יכנע, אלא עד אשר תבוא ותנחת על ראשו 'מכת בכורות' המכה האחרונה, אך כמצווה ועושה, הולך משה לפרעה, יחד עם אהרן, ומתרה ומתריע ומזהיר.

ללמוד את הפרשיות הללו עם המפרשים, להתעמק בכל מילה בספר תורת האלוקים, זה פשוט להזריק כמויות של אמונה לנפש ולנשמה. להחדיר אל הלב פנימה, כי ה' הוא השולט והוא המנהיג, בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. עשה עושה ויעשה לכל המעשים.

אם בחומש בראשית, היו כאלו שהסתפקו ולא בדיוק הבינו מה התועלת בכל הסיפורים הללו, עד שהוצרכו חז"ל להקדים מענה, ולהשיב לשאלה הנסגרת הזו, וגילו כי "יפה שיחתן של עבדי אבות לפני המקום, יותר מתורתן של בני" (רש"י בראשית כד, מב). אם בחומש ויקרא - ישנם פרשיות שאנחנו פחות מוצאים בהם ענין, בתקופה זו כשאין לנו מזבח וקרבן, הרי שבפרשיות הללו, המשמעות והתועלת שיש ב'סיפורים' המופלאים הללו, ברורים לכל אחד.

בפרשיות הללו, אנחנו פוגשים את כחו של הקב"ה בעולמו, את שליטתו המוחלטת, ואת ידו החזקה וזרועו הנטויה. שינון וחזרה על פסוקי הפרשה, יוצר הפנמה ומעמיק את יסודות האמונה בתוך הלב פנימה. בכל מילה, בכל קריאה, אנחנו בעצם חוצבים בתוך נפשנו עוד אמונה ואהבה, ערגה וקרבה אין-סופית לה' יתברך שמו.

...

שורו והביטו למשל את לשונו הזהב של רבנו ה'אור החיים' הקדוש, בהסבירו במתק לשונו, את המסר שמסתתר מאחרי מכת דם.

"בזאת תדע כי אני ה' (ז, יז) - דקדק לומר אני ה', כי שם זה, מלבד שאמרנו 'ל' (זה רעיא מהימנא, ח"ג ר"ז):, ש'י'צה לומר (שמשמעות) היה הוה ויהיה. עוד יצה לומר, כי במאמר היה כל הוה. והנה כשיצה עבדו (- משה רבנו עבד ה') 'ליאור, יראה, כי הוא יתברך הוא ש'עשה היאור. הוא מהוה - בכל עת לאשר יחפץ, והנה הוא עושה בו הנה אחרת - והפכו לדם".

הנה כי כן, כל יסודות האמונה העיקריים והבסיסיים שלנו, טמונים וגנוזים - או ליתר דיוק מונחים ופזורים, צבורים גלויים בערמה גבוהה - בפסוקי פרשתנו. לא צריך אפילו לחפור יותר מדי, הכל מונח ומוטל לפנינו, פה בתוך הספר, צריך רק לפתוח את החומש, להביט ולקרוא את הפסוקים, וכשוט להתחיל להרים ולאסוף, מאגרים של אמונה עד אין סוף.

...

בעוד קצת פחות משלושה חודשים יחול חג הפסח. והנה אף כי ללימוד חוקת הפסח והתמקדות בהלכותיו הרבות, תחמו לנו חז"ל זמן, והודיעונו כי ע"פ תקנת משה רבנו, "שואלין ודורשין בהלכות הפסח - קודם הפסח שלושים יום" (שזה למעשה בפורים), הרי

שללימוד יסודות האמונה הכרוכים בחג זה, ולהכנת הלב להכיר ולדעת את דרכי הנהגת הבורא בעולמנו - חודשיים וחצי בודאי לא יספיקו. ולא נגזים אם נאמר, כי אפילו שלש שנים הם מעט זמן, ביחס לעומק המושג וקוצר המשיג.

בכל שנה יש שמתאמצים ומחפשים רעיונות איך להמחיש לילדים את עשרת המכות בליל הסדר. יש המהדרים שגם רוכשים חיות מפלסטיק, עבור מכת ערוב וצפרדע. היצירתיים שבהם מצליחים למצוא רעיונות איך להמחיש גם את שאר המכות, כמו דבר, שחין וארבה, והכל כדי לקיים בהידור את מצוות 'והגדת לבנך' בהידור.

הכל טוב ונפלא כמובן, אבל חשוב לשים לב לא לשכוח את הבסיס. לא לשכוח שהצעד הראשון לקנות את כל אוצרות האמונה היקרים שלנו, והדרך הנכונה להעבירם הלאה גם לדור הבא, הוא באמצעות לימוד והעמקה של פסוקי התורה.

חשוב לזכור ולא לשכוח, שהמדרגה הראשונה והדרך הנכונה למלא את מאגרי האמונה, הצעד הראשון מתחיל בלימוד 'שנים מקרא' בנחת ובהבנה. אמת, כי טוב ונכון להוסיף ולהעמיק חקר בספרי המפרשים, ולהרחיב את העיון גם בספרי ההגות והמחשבה, אולם בלי הבסיס, אי אפשר לא לצעוד אפילו לא צעד אחד.

כל נער, כל איש, שמעוניין להעמיק חקר בהכרת הבורא, עליו לקפוץ על העגלה, וכשוט להצטרף לכל אותם רבים, שלמרות גאונותם ודוקא בשל פשטותם וענוותנותם, תמיד יתעקשו, להתחיל שוב מאפס. אותם גדולי תורה, שבאופן עקבי, בכל שנה מחדש, יקפידו בהדיקות ועקשנות על קיום מצוות 'שנים מקרא'. הם ילמדו את פסוקי הפרשה בערגה - בפעם המאה כמו בפעם הראשונה - ויקראו אותה בחום ובעיניים נוצצות, בכל יום יהיו בעיניהם כחדשים.

...

פסוקי הפרשה שלנו, ובכלל פסוקי התורה כולה, כולם מקשה אחת של הוכחה שהקב"ה הוא זה שמנהיג את העולם. אשר על כן, כל בר דעת שרוצה לדעת, איך להעביר את ליל פסח כראוי. כל חכם שעיניו בראשו, ומעוניין להמתיק לילדיו את 'סיפור יציאת מצרים' ולהעניק להם ליל הסדר בלתי נשכח, אדם שרוצה להנחיל בקרב בני ביתו, את עומק האמונה, ולקיים בהם 'והגדת לבנך' באופן מיטבי, כבר עכשיו יציל את השבתות הללו, לעבור על הפרשה, ולהעמיק במפרשה. גלגות עוד רובד ועוד עומק, ולחצוב יסודות רחבים של אמונה.

מה שנותר לנו הוא, כאמור, לפתוח את החומש, וכשוט להתחיל לאסוף יהלומי אמונה ולהחדיר טללי בטחון. להביט ולקרוא את הפסוקים עם קצת יותר שימת לב, ולהחדיר בעמקי הלב והנשמה, כי יש מנהיג לבירה.

סמיון הצעיר

רצון
השם
בעומק
הפרשה

הלומד מכל אדם

בעיצומה של מכת צפרדע, פונה פרעה למשה ואהרן, ואומר: "העתירו אלי ה' ונסר הצפרדעים ממני ומעמי ואשלחה את העם ויזבחו לה". והשאלה מאחר ומשה הוא המדבר והוא המצווה, ואהרן הוא רק המתורגמן, מדוע פנה פרעה לשתייהם בבקשת תפלה, מדוע אמר "העתירו ולא העתרו"? אלא שגם מפרעה הרשע יש לנו מה ללמוד, שכן פנה פרעה לשניהם בלשון רבים, ואמר "העתירו", והשווה את כח תפילתם בדוגה אחת. כי זה דרך המוסר והדרך ארץ לפנות לשניהם.

(אבן עזרא)

לשמוח בבשורה טובה למרות הטרדה

"ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה" - רבי יהודה בן בתירא אומר, הרי הוא אומר "ולא שמעו אל משה מקוצר רוח", וכי יש לך אדם שהוא מתבשר בשורה טובה ואינו שמח וכו', רבו מוציאו לחירות ואינו שמח, אם כן למה נאמר ולא שמעו אל משה, אלא שהיה קשה בעיניהם לפרוש מעבודה זרה, שנאמר (יחזקאל כ') "ואומר אליכם איש שקוצי עיניו השליכו ובגלולי מצרים לא תטמאו", ואומר וכו', הדא הוא דכתיב "וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל", ציוום לפרוש מעבודה זרה.

(שמו"ר וארא ובמכילתא פ' בא, פרשה ה')

לשוב בתשובה מיד כשרומזים לו מן השמים

ואני אקשה את לב פרעה והרביתי את אותותי ואת מופתי בארץ מצרים. ולא ישמע אליכם פרעה ונתתי את ידי במצרים וגו' (שמות ז', ג-ד) אמר ר' יוחנן מכאן פתחון פה למינין לומר לא היתה ממנו שיעשה תשובה, שנא' כי אני הכבדתי את לבו, אמר לו ר' שמעון בן לקיש יסתם פיהם של מינים, אלא (משלי ג) "אם ללצים הוא יליץ" שהקב"ה מתרה בו באדם פעם ראשונה שניה ושלישית ואינו חוזר בו, והוא נועל לבו מן התשובה כדי לפרוע ממנו מה שחטא, אף כך פרעה הרשע, כיון ששיגר הקב"ה חמש פעמים ולא השגיח על דבריו, אמר לו הקב"ה, אתה הקשית ערפך והכבדת את לבך, הריני מוסיף לך טומאה על טומאתך.

(שמות רבה י"ג, ג')

לימוד רצון השם שישמח אדם בגדולת אחיו

"ויאמר ה' אל אהרן לך לקראת משה המדברה וילך ויפגשוהו בהר האלהים וישק לו". "שלח נא ביד תשלח", אתה סבור שמא עיכב משה שלא ילך, לא עשה אלא כמכבד אהרן... אמר כל השנים הללו היה אהרן מתנבא להם עכשיו אני בא לתחומי של אחי שיהיה מיצר לכך לא ביקש משה לילך. אמר לו הקדוש ברוך הוא, אהרן אחיך אינו מצר בדבר הזה אלא ישמח, תדע לך שהוא יוצא לאנפתי שלך, שנאמר, הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח' לא בפיו, אלא ב'לבו', בליבו יותר מבפיו. אמר ר' שמעון בן יוחאי הלב ששמח בגדולת אחיו ילבש אורים ותומים שנאמר 'ונתת אל חושן המשפט

"זמה שהביא השי"ת
על מצרים הרבה
אותות ומופתים,
היה כדי ללמד דעת
לבני ישראל, שיראו
ויקחו מוסר"

את האורים ואת התומים והיו על לב אהרן.

(ילקוט שמעוני קע"ב וכן בדעת זקנים ד' י"ד)

המתפלל על צער ישראל, ניצל מקטרוג מידת הדין

בסוף פרשת שמות, מציג משה רבינו את תמיהתו בפני הקב"ה, על כי מ"אז ששלחו אל פרעה ועד עתה, הרע פרעה לעם יותר".

בשמות רבה פותח המדרש: וכי מה היה למשה להרהר אחר מידותיו של הקב"ה, הרי ידע משה שכבר נגזר גזר דין על מצרים שיוציאו את ישראל מארצם, בבוא היום, ברצותם וגם שלא ברצותם.

ועל דבר זה - ממשיך המדרש - ביקשה מידת הדין לפגוע במשה, וזה נרמז במה שנאמר "וידבר אלוקים אל משה", שם "אלוקים" - הוא מידת הדין. אך לפי שנסתכלת הקב"ה שבשביל צער ישראל דיבר כן, חזר ונהג עימו במידת הרחמים.

סיכומן של דברים, שכאשר ראה הקב"ה שהסיבה שדיבר משה רבינו שלא כראוי לפני ה', אין זה קולו וצערו של משה רבנו עצמו, אלא קול עם ישראל וכאבם דיבר מתוך גרונו, על כן ניצל מן הקטרוג, והעביר ה' מידת הדין למידת הרחמים, כי אין אדם נתפס על צערו.

(ע"פ מדרש שמות רבה)

כשמודה על הישועות, יעשה על כוס

צריך ביאור למה תיקנו חז"ל לרמז את מספר הגאולות דווקא בכוסות ולא בדברים אחרים, כגון במאכלים או במלבושים?

בספר נתיבות דעת, הביא לבאר, שזהו ע"פ מה שאמר במדרש: לקיים מה שנאמר "כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא". כאשר "בשם ה' אקרא", דיינו כשמברכים את ה' על הישועות - על הניסים ועל הפורקן שעשה עמנו, יש לעשות זאת על הכוס.

זה שרומז הכתוב ואומר "כוס ישועות" - ללמדך שהכוס לפי הישועות, והשתא מובן נפלא, מדוע בליל פסח תיקנו ארבע כוסות כנגד ארבע ישועות.

(מחוד"ו על המדרש)

לראות ולקחת מוסר מכל דבר

עיקר הטעם שהביא ה' על המצרים את המכות, הוא בגלל מה שהם הרשיעו כנגדו והרעו לישראל, וכפי שהבטיח השי"ת לאברהם אבינו ע"ה, בברית בין הבתרים, "וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי".

אמנם מה שהביא עליהם השי"ת הרבה אותות ומופתים ומכמה מינים, וכמו שהודיע בתחילת פרשתנו (י, א), "כי אני הכבדתי את לבו וגו' למען שיתי אותותי אלה בקרב, ולמען תספר באזני בנך וגו'".

כל זאת היה כדי ללמד דעת לבני ישראל, שיראו ויקחו מוסר וייראו ממשפטיו, וכפי שכתב רש"י, והוא מהגמרא (יבמות ס"ג). שאמרו שם, אין פורענות באה לעולם אלא בשביל ישראל, שנאמר "הכרתי גוים וגו' אמרתי אך תיראי אותי תקחי מוסר".

(ע"פ משנל לדוד)

עלינו ליהנות

פנינים מספר הזוהר הקדוש

מתוך 'אגן הסוהר' בגניבת הגיד מיכאל פנל שג'ס"א

אוי על זמן שהולידה הגר את ישמעאל

רבי יוסי ורבי חייא היו הולכים בדרך. אמר רבי יוסי לרבי חייא, למה אתה שותק, הרי הדרך לא מתקנת אלא רק בדברי תורה? נאנח רבי חייא ובכה. (אמר לו, מהי, אמר לו, אוי וכו') פתח ואמר (בראשית יא) ותהי שרי עקרה אין לה ולד. אוי על זה! אוי על אותו זמן שהולידה הגר את ישמעאל. אמר לו רבי יוסי, למה? והרי הולידה אחר כך, והיה לה בן גזע קדוש? אמר לו, אתה רואה ואני רואה. וכך שמעתי מפי רבי שמעון דבר, ובכיתי. [ס"א אמר לו מה היא אמר לו ווי וכו'] אוי על אותו הזמן שבגלל ששרה התעכבה, כתוב (בראשית טז) ותאמר שרי אל אברהם וגו' בא נא אל שפחתי וגו'. ועל זה עמדה השעה להגר לרשת את שרה גברתה, והיה לה בן מאברהם.

נדבק אברהם בישמעאל

ואברהם אמר, לו ישמעאל יחיה לפניך. ואף על גב שהקדוש ברוך הוא היה מבשר לו על יצחק, נדבק אברהם בישמעאל, עד שהקדוש ברוך הוא השיב לו, ולישמעאל שמעתיך וגו'. אחר כך נמול ונכנס לברית הקדוש, עד שטרם יצא יצחק לעולם.

ישמעאל לא נימול כראוי

ובא ראה, ארבע מאות שנים עמד אותו ממנה של בני ישמעאל ובקש לפני הקדוש ברוך הוא. אמר לו, מי שנמול יש לו חלק בשמך? אמר לו, כן. אמר לו, והרי ישמעאל נמול, [ולא עוד, אלא שגמול בן שלש עשרה שנה] אז למה אין לו חלק בך כמו יצחק? אמר לו, זה נמול כראוי וכתוננו, וזה לא כך. ולא עוד, אלא שאלה נדבקים בי כראוי לשמונה ימים, ואלה רחוקים ממני עד כמה ימים. אמר לו, ועם כל זה, כיון שנמול, לא יהיה לו שכר טוב בשביל זה?

אוי על זמן שישמעאל בעולם ולפיכך הרחיק את בני ישמעאל מן הדבקות העליונה

אוי על אותו זמן שנולד ישמעאל בעולם ונמול, מה עשה הקדוש ברוך הוא? הרחיק את בני ישמעאל מן הדבקות העליונה, ונתן להם חלק למטה בארץ הקדושה בשביל אותה המילה שבהם.

עתידי בני ישמעאל לעכב את בני ישראל לשוב למקומם עד שתושלם זכותם

ועתידי בני ישמעאל לשלט בארץ הקדושה כשהיא ריקה מהכל זמן רב, כמו שהמילה שלהם ריקה בלי שלמות, והם יעכבו את בני ישראל לשוב למקומם, עד שישתלם אותה זכות של בני ישמעאל.

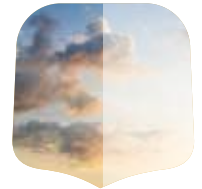
עתידי בני ישמעאל לעורר קרבות חזקים בעולם, וארה"ק לא יתמסר לבני אדום

ועתידי בני ישמעאל לעורר קרבות חזקים בעולם ולהתכנסות בני אדום עליהם, ויעוררו בהם קרב, אהד על הים, ואהד על היבשה, ואהד סמוך לירושלים, וישלטו אלה באלה, וארץ הקדושה לא תמסר לבני אדום.

יתעורר עם מסוף העולם על רומי הרשעה ויערוך בה קרב ג' הודשים

באותו זמן יתעורר עם אחד מסוף העולם על רומי הרשעה, ויערוך בה קרב שלשה חדשים, ויתכנסו שם עמים, ויפלו בידיהם, עד שיתכנסו כל בני אדום עליה מסופי כל העולם, ואז יתעורר עליהם הקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב (ישעיהו) כי זבח לה' בבצרה וגו'. אחר זה מה כתוב? לאחז בכנפות הארץ וגו'. ויכלה את בני ישמעאל ממנה, וישבר כל החילות-כחות שלמעלה, ולא ישאר כח למעלה על העם של העולם, אלא כח ישראל לבדו, זהו שכתוב (תהלים קכא) ה' צלך על יד ימינך.

(מקור: זוה"ק וארא לב.)

בעין הפרשה

מבט והגות לפרשת שבוע

עליונות הבורא על חכמת האנושות

במצרים העתיקה הגשימו בעת ובעונה אחת את הרעיון של שיעבוד האדם מצד אחד, והאלהת האדם מאידך. מלכי מצרים לא מלכו בחסדי אלילים, אלא ראו את עצמם כאלילים. עד היום מצויות מצבות ממצרים העתיקה, המתארות את המלך המצרי כורע לפני פסל דמותו שלו.

שאינם משתנים.

כך היו האזרחים נאלצים לתכנן את מהלך חייהם לפי מערכת כללית זו, דהיינו לפי תכנית, בלתי ניתנת לשינוי, שנקבעה על ידי המלכים האלילים, וכך נשללה מהם הזכות להתפתחות עצמית.

במצרים לא היה איש נולד בתור אדם גרידא, כבר בצאתו לאויר העולם היה תפקידו קבוע מראש, להיות איכר או בעל מלאכה, או חייל או כהן דת. מלידה הוחזקו האזרחים בכבלי ברזל, בהתאם לצרכי המדינה, וההכרה בהסדר זה מצד כל הכחות והמעמדות מנעה מראש כל רעיון מהפכני...

מדינה עיקשת זו, שהתייחסה גם לאדם וגם לטבע כנושאים לחישובים מדוייקים ונוסחתיים כמו הפירמידות, ואשר מלכה התרברב "לי יאורי ואני עשיתיני" (יחזקאל כ"ט ג') אותה הדביר השם והכריע בקורא "אני השם" (שמות ו' ח'), ובכך הוכיח הקב"ה את עליונותו על עצמאות האדם - ועל כל מסקנות החישובים של חוקי הטבע על התפתחות האנושות - ועל המגמה לכונן מדינה השוללת את קיום ה' בשאלה מי השם, ואת עקרונות החירות של האדם.

(רש"י הירש, במעגלי השנה ח"ג, עמ' פד)

חכמי מצרים היו בקיאים בחכמת היקום, חוקי מהלכם של גרמי השמים היו נהירים להם עד כדי כך, שגם אנו משתמשים בחכמת מצרים לצורך חישובי לוח השנה; הם התעמקו בחוקים המכניים של העולם הדומם במידה כזאת, שמדעני זמננו משתאים ומשתוממים לנוכח פלאי האמנות המכנית המתגלים בעתיקות מצרים. בקיאותם בחיים האורגניים הגיעה עד כדי כך, שידעו את סודות יצירת כל בריה, ובני דורם האמינו כי החרטומים מסוגלים ליצור חיים אורגניים בלטיהם, דהיינו בבקיאיות המדעית.

לא היתה מדינה אחרת בעולם, מלבד מצרים העתיקה, אשר בה היה השיגשוג החומרי של תושביה מסור בידי אנשים מומחים, שם לא היו מצפים לגשמי ברכה, וגורמי מזג האויר לא היתה להם כל השפעה על הצלחת יבול השדה, גאות הנילוס שהיתה ניתנת לחישוב מראש, סיפקה את מי ההשקאה... כל תקוותם היתה שהשיטפונות יבואו במועד המחושב. וכיון שנתמלאה תקוה זאת, היתה ברכת השנה תלויה רק בשקידתם ומרצם של עובדי השדות. השלטונות הקימו רשת תעלות ובריכות כדי להזרים את ברכת הנילוס לכל מקום שהמדינה היתה זקוקה לו, סדרי המדינה נקבעו לפי כללים בלתי משתנים, בדומה לחוקי הטבע

חיים למוציאיהם

זווית אמונית בפרשת השבוע
מגדולי הדורות זיע"א ויבלחט"א

הבקשה המפתיעה של שר התורה מהמיליארדר

והוצאתי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלַת מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעַבְדֵיכֶם וְגֵאֲלֹתֵי אֶתְכֶם בְּזְרוּעַ נְטוּיָה וּבִשְׁפָטִים גְּדֹלִים.

כנגד ד' זכויות שבידם שלא שינו את לשונם ולא חילפו את שמלותם... (מדרש לקח טוב, ורא)

ויהי שם לגוי. מלמד שהיו ישראל מצויינים שם, שהיה מלבושם ומאכלם ולשונם משונים מן המצרים... (מדרש לקח טוב, תבא)

חדר הכניסה אל ביתו של מרן רבי חיים

כל הנוכחים בחדר היו במתח, אולי יאות רבינו לבקש סכום לאברכי הכולל שהוא כה דואג להם, ואולי לעניי בני ברק, ואולי לאיזה מטרה חשובה אחרת, מה אנחנו מבנים בה, מי יודע? ואז, כהרף עין משיב לו רבינו: כן, יש משהו שאני רוצה ממך.

'בבקשה כבוד הרב, אני מוכן'. והושיט את ידו לעבר הכיס, להוציא פנקס צ'קים.

ואז רבינו מצביע לעבר פניו. ואומר לו בפשטות: אתה מגלח את הזקן ואת הפיאות, אני רוצה שתגדל אותם. זה אני צריך.

הגביר האגדי היה מופתע, וחשב שרבינו לא הבין את הבקשה, אז הוא חזר עוד פעם על הבקשה 'אני מעונין לתת לרב סכום כסף שהרב יבקש'.

אבל רבינו, הבין מצוין מי שעומד לפניו ואת זה הוא ביקש להחזיר לו: הֲרָאה יהודי! וחזר שוב על הדברים. אם תגדל זקן ופיאות זה ישמח אותי.

על אתר, אמר הגביר שהוא ישתדל מהיום לגדל זקן, והוא מקווה שיצליח לעמוד בזה.

כשיצא אמר העשיר לאחד מפמילייתו: עשרות רבנים ישבו אצלי, כזו בקשה מעולם לא ביקשו ממני, והאמת – זה הבקשה הגדולה ביותר, קל לי יותר להוציא כסף מלגדל זקן...

(דברי שייח, גנ' 286)

מתרה בשתיים הראשונות שבכל סדרה ובשלישית היכה אותו ללא התראה.

אברבנאל: הקב"ה היכה בשלוש המכות הראשונות לאות ולמופת, והורה למשה להתרות במכה הראשונה בפני פרעה באופן גלוי ובפני כל שריו ועבדיו, במכה השנייה צפרדע, התרה רק בו בסתר. לאחר שהבטיח פרעה שישלחם ולא עמד בדיבורו, וַיֵּרָא פְּרָעָה כִּי הִיְתָה הַרְגָה וְהִקָּבַד אֶת לְבָבוֹ וְלֹא רָצָה לְשַׁלְּחָם, הורה הקב"ה למשה שיצוה את אהרן שילך לרחוב העיר, לפרסם להמון עמי הארץ שפרעה מלך מצרים לא עמד בהבטחתו ושיקר. ואמר לו: וְהִךְ אֶת עֵפְרַיִם הָאֶרֶץ, שיכה את הארץ ושיקלל את האדמה שפרעה מולך בה, כיון שאין אמונה לדבריו. אהרן קילל את ארצו באומרו: אי לך ארץ שפרעה מלך בה, ובעקבות הקללה הפכה מארץ מלאה כל טוב ועפרות זהב וְהִיָּה לְכַנֵּס בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם.

...

ולא יכלו החרטומים לעמוד לפני משה מפני השחין (ט, יא)

מדוע לא יכלו החרטומים לעמוד לפני משה?

מדרש רבה (יא, ו): "למה לא יכלו לעמוד מפני משה? לפי שהם השיאו עצה לפרעה להשליך ליאור כל הבן הילוד כדי שימות משה, ועוד שהיו מחייבין אותו הריגה על שהסיר העטרה מראש פרעה לראשו לפיכך 'ולא יכלו החרטומים'..."

מדרש שכל טוב: "שפּרַח בּבִשְׂרָם, שהרי בשאר מכות היו יכולין לשמט עצמם לפי שעה ממה ולאמר כי הם אינם לוקים עם שאר בני העם, אבל בשחין לא, כי היה השחין בחרטומים ובכל מצרים."

רמב"ן: החרטומים הסתגרו בבתיהם מבושה, לאחר שהתמלאו בשחין, ועל כן לא נראו לפני משה.

התורה שלי שאלותי

לימוד פרשיות התורה בדרך שאלות ותשובות

אמר אל אהרן נטה את מטן והך את עפר הארץ והיה לכם (ח, יב)

מדוע במכת כינים לא היתה התראה?

מדרש שכל טוב: "בשתי מכות הראשונות שלח הקב"ה והתרהו, ובשלישית לא שלח והתרהו, בשביל שהיה עומד ומותרת ממכות הראשונות".

רמב"ן: הקב"ה ריחם על המצרים, והתרה בפרעה רק במכות שהיתה בהן מיתה לאדם, כדוגמת מכת צפרדע, שכתוב בה 'וּצְפַרְדֵּי וַתִּשְׁחִיתֵם' (תהלים ע"ח, מ"ה), שרומז למיתה או להשחתה (כפי שצינו חז"ל שהיו מסרסים אותם, עיין מדרש רבה י"ד, ד'), וכן הארבה המיתם ברעב, כי אכל יתר הפלטה שנשארה מהברד. וגם במכות ברד וערוב היתה מיתה למצרים. מסיבה זו במכות כנים, שחין וחושך, שבהן לא נהרגו לא התרה בהם הקב"ה.

רבי חיים פלטיאל: מכות מצרים חולקו לשלוש סדרות, דצ"ך, עד"ש באח"ב. בכל סדרה המכה השלישית היתה ללא התראה, כפי שאמרו חז"ל (יומא פ"ו ע"ב) "כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה - הותרה לו". מאחר שלא שם ליבו לשוב ולתקן מעשיו לא היתה תועלת בהתראתו. לכן היה

לחש, קללה או אש מלהמת?

"וַיִּקְרָא גַם פְּרָעָה לַחֲכָמִים וְלַמְכַשְׁפִּים וַיַּעֲשׂוּ
גַם הֵם חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם בְּלִהְטֵיהֶם כֵּן"
(שמות ז', י"א)

ופירש רש"י על פי תרגום אונקלוס: "בְּלִהְטֵיהֶם
– בְּלִחְשֵׁיהֶן. והוסיף רש"י וכתב, כי "אין לו
דמיון במקרא, ויש לדמות לו: 'להט החרב
המתהפכת', דומה שהיא מתהפכת על ידי
לחש". כלומר, אף כי את המילים "להט החרב
המתהפכת", תרגם אונקלוס: "שֵׁן חֶרֶב אֶת
דְּמֵתֶהֶפְכָּא", כלומר חוד החרב המתהפכת,
כאן למד רש"י כי עצם הפיכת החרב נדמית
כמי שמתהפכת על ידי לחש.

ולקמן (פסוק כ"ב) "בְּלִטְיֵיהֶם" פירש רש"י "לחש
שאומרין אותו בלט ובחשאי", והוסיף מהגמ'
בסנהדרין, כי "רבותינו אמרו: בלטיהם -
מעשה שדים, בלהטיהם - מעשה כשפים".
ואף רבינו סעדיה גאון ביאר גם הוא במילה
בְּלִהְטֵיהֶם – כי הוא "דבר הנעשה בחשאי

ובהסתר". וזאת, בשונה ממשוה ואהרן שעשו
הכל בגלוי, לעיני פרעה ועבדיו.

הצד השווה בדבר הוא, שאונקלוס לא אז
מתרגמו, ובשני המקומות מתרגם בְּלִחְשֵׁיהֶן
ואינו מחלק בין לטיהם ללהטיהם.

בתוספות השלם מובא ביאור העולה כפתור
ופרח עם דברי התרגום במקום אחר, ומבאר כי
המילה בְּלִטְיֵיהֶם, היינו "קללותיהם", וראיה
לדבר, כי תרגום של המילה ארור, הוא לִיט,
והוא קרוב אל 'לטיהם' ו'להטיהם'.

וראה ברמב"ן שפירש כי להטיהם, הוא מלשון
אש לזהטת (כמו: "משרתיו אש לזהט"), וכן גם
פירשו את מקור המילה להט, בדעת זקנים
מבעלי התוספות (בבראשית ג', כ"ד) - "להט
החרב, זו גיהנם, המתהפכת מחמין לצונן,
ומצונן לחמין, על הרשעים".

והנה האבן עזרא כאן ביאר באופן שונה, וכתב

בלהטיהם מגזירת 'להט החרב המתהפכת', או
'וליהט אותם היום הבא' וכדו', "והוא כמו
בריקות ואש עוברת, וזאת היא אחיזת עינים".
עכ"ל.

ובספר פתקא טבא ציין, כי שיטת האבן עזרא
הידועה (וכבר קדמו בכך הרמב"ם) היא, שהכשפים
כולם הינם דמיון ואחיזת עיניים בלבד, וממילא
יובן כי האבן עזרא ביאר כאן מילה זו לשיטתו,
ש"להטיהם", היינו מעשה כשפים ואחיזת
עיניים (ו'בריקות ואש עוברת' בלשונו הזהב של בעל
אבן עזרא, יתפרש כעין מה שאנו מכנים בלשונו
"זריזות ידיים").

אם כן, מצאנו כמה וכמה פירושים למילה
אחת: "בלחשיהון", שהביא התרגום אונקלוס,
ביאורו הוא שהדבר נעשה על ידי לחש; וכן
דבר הנעשה בלאט ובחשאי; לשון קללה, לשון
אחיזת עיניים הנובעת מגזרת לשון האש,
החולפת במהירות.

והמסכת שלקחו על עצמם. כל זה קרה בזמן אשר
הישיבה נעולה על מסגר ובריאח ואין סדרי לימוד עקב
המגיפה הנוראה. אליהו שמואל לא שכח להבטיח
לחבריו שבצד"ה כאשר יסיימו את הש"ס יחגגו ביחד
סיום מפואר כדבעי.

מספר חודשים עברו, המצב בארץ הקודש השתפר
במקצת, אט אט חזרו הלימודים בישיבה בהתחלה
לשעות מועטות ולאחמ"כ חזר הסדר כבתחילה לזמנים
הרגילים. ובכל זאת אליהו שמואל לא נוטש ולא מוותר
על לימוד וסיום הש"ס אלא ממשיך ומדבר את חבריו
מאיץ בהם להתמיד במטרה הקדושה שניצבה למולו
לסיים את הש"ס. הבחורים הצדיקים שלא יכלו לסרב
לחברם ונדבקו בהתלהבות שנסך בהם, בעידודו
ובהכוונתו של המשגיח, המשיכו ולמדו בהתמדה דף
אחר דף בין הסדרים, בשבתות וימים טובים, ובבין
הזמנים, עד שבחורף תשפ"א, בתוך פחות משנה,
התקברו לסיים הש"ס.

אליהו שמואל הנמרץ לא שכח את הבטחתו, שינס
מותניים והחל לזיזם ולארגן את אירוע סיום הש"ס.
בחיבתו המיוחדת הצליח לגייס מנדבי עם ומהורי
הבחורים סכום של 30 אלף שקלים עבור הסיום, התרים
אנשים יקרים עבור אולם וקייטרינג, וגם דאג שתהיה
תזמורת מפוארת. לאירוע הסיום הוזמנו אדמו"רים
חשובים ורבני העיר ביתר עלית. הסיום נחגג ברוב פאר
והדר בהשתתפות גדולי ישראל עם בחורי הישיבה
הצעירים, שלאשונה בחייהם מסיימים יחד את הש"ס
כולו בחורף תשפ"א בעיר ביתר עלית.

מני אז דבק בבחור החשוב אליהו שמואל כהן, בין חבריו
לספסל הלימודים, הכינוי: "תנא דבי אליהו"...

משחר צעירותו נודע אליהו שמואל הכהן בשאיפותיו
הגבוהות. עוד בהיותו ילד לפני בר מצווה השכים
לתפילת הנץ וכשהגיע לגיל מצוות היה לומד בבין
הזמנים בכולל חצות מדי לילה עד עלות השחר.

בחורף תש"פ, נחגגו בעם ישראל בכל העולם כולו
בהתרגשות גדולה ועצומה, מעמדי סיום הש"ס במסגרת
לימוד הדף היומי במחזור ה-13. אירועים רבים
ומפוארים נערכו לכבודה של תורה, רושם עז של
מתיקות ואהבת התורה נותר בכלל ישראל, ועשרות
אלפי אברכים ובחורים צעירים חשורצון וחובה להצטרף
אל לימוד הדף היומי, והתחילו מיד עם ישראל כולו
את מסכת ברכות במחזור ה-14.

זמן קצר לאחר מכן התרגשה מגיפת הקורונה. ת"תים
ישיבות ובתי כנסת ננעלו על מסגר ובריאח, סדרי הלימוד
הושבתו ובחורי ישראל הצעירים נמצאו יושבים בביתם
יומם וליל.

או אז, התנוצץ במוחו של הבחור אליהו שמואל בן
ה-15, אשר אך חודשים ספורים קודם לכן השתתף
לראשונה בחייו וחווה באופן מהותי את מעמדי סיום
הש"ס הכבירים, רעיון כביר – לחלק את לימוד הש"ס
בין בחורי הישיבה היושבים בביתם. אומר ועושה, הוא
התקשר למשגיח הרב אקער ושיתף אותו ברעיון הנשגב
ושאל את אישורו לבצע את המהלך. המשגיח כמובן
העניק בשמחה את אישורו וברכתו לזיזמה הנפלאה.
והנחה אותו איך לעשות זאת, וכך יצא הרעיון לדרך.

אליהו שמואל הצעיר נטל דף ועט התחיל רושם שמות
ומספרי טלפון של חבריו. ימים עבד כדי להגיע לכולם,
התקשר אליהם וחילק ביניהם בהצלחה את הש"ס כולו,
הבחורים החלו ללמוד בחשק רב כל אחד את הדפים

נועם הנשמות

שביבים וגוונים מחייהם
של מ"ה קדושי מירון תשפ"א

הבה"ח אליהו שמואל כהן ז"ל

תנא דבי אליהו:
חודש לפני פטירתו
העביר את הרשימות
לחבריו שינלחמם"א

פסוק לי פסוקך

שאלות וחיידודים לשולחן השבת

כי רק ע"י "שאלות ותשובות" - יתחקקו הדברים בלב השומע (תפארת ישראל אבות ו, 1)

חידה:
2 מילים רצופות
בפרשתנו, שכל מילה
מכילה את אותם אותיות
אך בסדר שונה?

מקרא

1. מדוע "לא שמעו אל משה"?

- א. מקושי שיעבוד מצרים
- ב. מקוצר רוח ומעבודה קשה
- ג. מעבודת כרך ומקוצר רוח

2. בני כמה היו משה ואהרן בעומדם לפני פרעה?

- א. משה בן שלושים שנה, ואהרן בן שלושים ושלש שנה
- ב. משה בן שמונים שנה, ואהרן בן שלש ושמנים שנה
- ג. משה היה קטן מאהרן בארבע שנים

3. מה עשה משה לפני שירד ברד (ט, כג)?

- א. הרים ידו השמימית
- ב. ויט משה את מטהו
- ג. זרק עפר ארצה

4. באיזו מכה אמר פרעה "חטאתי הפעם" (ט, כז)?

- א. כינים
- ב. ברד
- ג. ערוב

תרגום אונקלוס

1. ויקח עמרם את יוכבד דודתו (ו, כ)

- א. אחות אביו
- ב. אשת דודו
- ג. אחות אימו

2. והיה דם בכל ארץ מצרים "ובעצים ובאבנים" (ז, ט)

- א. שכל העצים והאבנים נטפו דם
- ב. ובכלי עץ ובכלי אבן
- ג. שגדלו על העצים פירות עם דם

3. אצבע אלוקים היא (ח, טו)

- א. מכה גדולה וקשה מאד
- ב. מכה זו מלפני ה' היא
- ג. הרי זו מכה חמישית

4. והפליתי (ה, יח)

- א. והפרשתי, והבדלתי
- ב. והסרתי
- ג. מכה, מלשון "הפלה בו את מכותיו"

רש"י

1. משמעות המילה "מגפה" (ז, יז)

- א. לשון מיתה
- ב. אינו לשון מיתה אלא לשון מגפה
- ג. מחלה מתפשטת

2. מדוע לא יכלו החרטומים להוציא את הכינים? (ה, יד)

- א. משום שהם היו גדולות
- ב. שאין השד שולט על בריה פחותה משעורה
- ג. מכיון שהם נדבקות בגוף

3. משלח בך (ח, יז)

- א. מגרש אותך
- ב. מעביר אותך ממלכותך
- ג. מגרה בך, לשון שיסוי

4. מחזיק במ

- א. אווז במ
- ב. שומר עליהם
- ג. מכה אותם

רמב"ן

1. "ולקחתי אתכם לי לעם" (שמות ו, 1), מתי?

- א. בבואכם אל הר סיני ותקבלו התורה
- ב. בשעה שיאכלו מצות וקרוב פסח
- ג. במרה כאשר קיבלו על עצמם מצות ה' וחוקיו

2. להרמב"ן מה פירוש מילת "לאמר" בכל התורה (ו, י)

- א. לאמר לאחרים
- ב. להורות על בירור הענין,
- ג. אמירה ברורה ולא מסופקת
- ד. להתבונן קודם אמירת הדברים

3. מהו קוצר הרוח? (ו, ט)

- א. הוא כחד שלא יהרגם פרעה בחרב, כפי שאמר שוטריהם אל משה
- ב. עייפות ולחץ
- ג. קושי העבודה

4. מדוע לא יכלו החרטומים לעמוד לפני משה (ט, יא)?

- א. לא יכלו לעשות כמו שעשה משה
- ב. בהיותם מלאים שחין בושו והכלמו וחפו ראשם, על כן לא באו בהיכל המלך והיו בבתיהם מסוגרים
- ג. חשש שמשה יוכיח שהוא יותר חזק מהם

אור החיים

1. למה היו קצרי רוח ולא שמעו אל משה (ו, ט)

- א. כי נבהלו מפניו
- ב. מכיון שלא היו בני תורה
- ג. מחמת שהיו רעבים

2. למה פירש הכתוב כי גם הדגה אשר ביאור מתה (ז, כא)

- א. לסימן שאין זה מעשה שדים או מעשה כשפים
- ב. להראות שהיה זה ממש דם שיהרוג כל שותיו ואפי' דגים
- ג. כי ישראל נמשלו לדגים

3. איזו מכה הזכירה למצרים את מהפכת סדום ועמורה?

- א. דבר
- ב. ברד
- ג. ערוב

4. מה לומד רבינו מהפסוק "ויצעק משה" על דבר הצפרדעים אשר שם לפרעה" (ח, ח)

- א. שצריך לצעוק בתפלתו
- ב. שצריך לפרש תפלתו
- ג. שבדרך כלל צריך להתפלל תפלה בלחש

הגרלות יוקרתיות מחכות לכם מדי שבוע
התקשרו לקו 'מה אהבתי' 200-100-0795

עונים חוכים

אם רק היו
מעריכים...

היו מאריכים!...

”כל המשלים פרשיותיו
עם הציבור מאריכים לו
ימיו ושנותיו”

הגיע הזמן להכיר את הפרשה טוב יותר, ללמוד ולהבין, לדעת ולהתחבר. מצטרפים עכשיו למיזם התורני הגדול "מה אהבתי" ומתחילים לומר שניים מקרא ואחד תרגום כל שבוע

מה אהבתי

מאריכין לו ימיו ושנותיו

לזכר נשמתם של מ"ח קדושי מירון חש"א

מתקשרים לפרשה מתחברים לתורה

0795-100-200

ימות המשיח

**פרשה
על הקו**

ויכירם ליניח